

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Timing en voorbereiding proces definitieve actualisering van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030.

Samenvatting

De Vlaamse Regering heeft op 12 mei 2023 haar goedkeuring gehecht aan het ontwerp van het geactualiseerde Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030. Deze versie van het VEKP vervangt het oorspronkelijke plan van 9 december 2019, en werd in november 2023 als onderdeel van het ontwerp geactualiseerd Belgisch Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) ingediend bij Europa.

België moet als lidstaat ook nog een definitief geactualiseerd NEKP 2021-2030 indienen. Omdat het Vlaamse plan onderdeel uitmaakt van het NEKP, moet het VEKP ook definitief geactualiseerd worden. In februari 2024 heeft de Europese Commissie een aantal aanbevelingen geformuleerd op het ontwerp NEKP. In deze nota wordt een overzicht gegeven van welke elementen er nog ontbreken in het ontwerp VEKP ten opzichte van wat door de Europese Commissie nog verwacht wordt in het definitieve plan. Verder wordt het proces geschetst tot de opmaak van het definitief geactualiseerde Vlaamse plan. Er wordt de opdracht gegeven aan alle Vlaamse administraties om zich voor te bereiden op de definitieve actualisatie van het VEKP, teneinde zo snel mogelijk na de vorming van een nieuwe Vlaamse Regering een definitief VEKP goed te keuren.

Als bijlage bij deze mededeling gaat een niet-exhaustief overzicht van taakverdeling binnen de Vlaamse overheid met betrekking tot de integratie van nieuwe Europese regelgeving in het definitieve Vlaamse Energie- en Klimaatplan. Voor elk onderdeel van te implementeren nieuwe Europese regelgeving wordt een trekkende entiteit, en in voorkomend geval, één of meer ondersteunende entiteiten aangeduid.

Tot slot wordt beslist dat een overzicht van de Vlaamse energiesubsidies zal worden opgesteld om dienst te doen als bijlage bij het Nationaal Energie- en Klimaatplan en bij de tweejaarlijkse Europese rapportering. Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap zal deze rapportage coördineren.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLINGEN

- SD 1. VLAANDEREN OP WEG NAAR KLIMAATNEUTRALITEIT
- SD 2. AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030
- SD 3. EEN AMBITIEUS EN AFGESTEMD ENERGIE- EN KLIMAATBELEID
- SD 4. KLIMAATBELEID ONDERSTEUND VANUIT DE OMGEVINGSBELEIDSVELDEN

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Nota aan de Vlaamse Regering betreffende goedkeuring definitief VEKP 2021-2030 (VR 2019 0912 DOC.1208/1BIS).

Nota aan de Vlaamse Regering betreffende vaststelling van energie en klimaat als transversaal thema; aanduiding van het VEKP 2021-2030 en de Vlaamse Klimaatstrategie 2050 als transversale beleidsplannen; vastlegging van transversale doelstellingen; aanwijzing van een coördinerend minister; aanduiding verantwoordelijke entiteiten voor de uitvoering van de maatregelen van het VEKP 2021-2030 (VR 2020 0304 DOC.0294/1).

Visienota aan de Vlaamse Regering betreffende Afsprakenkader inzake het VEKP (VR 2021 1712 DOC.1602/1BIS).

Bis-visienota aan de Vlaamse Regering betreffende goedkeuring ontwerp actualisering VEKP 2021-2030 (VR 2023 1205 DOC.0518/1BIS).

2. INHOUD

A. CONTEXT

Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP) werd een eerste keer goedgekeurd op 9 december 2019 (VR 2019 0912 DOC.1208/1BIS). In november 2021 werd een bijkomend pakket aan maatregelen goedgekeurd, waardoor het ambitieniveau inzake broeikasgasemissies in de ESR-sectoren verhoogd werd van -35% zoals voorzien in het oorspronkelijke VEKP, naar -40% in 2030 (t.o.v. 2005).

Op 12/05/2023 heeft de VR een ontwerp geactualiseerde versie van het VEKP goedgekeurd (bis-visienota VR 2023 1205 DOC.0518/1BIS). Dit VEKP is gebaseerd op de versie uit 2019 maar is geactualiseerd naar de huidige situatie en bevat onder meer bijkomende maatregelen, geactualiseerde prognoses en verhoogde doelstellingen inzake hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Dit VEKP werd geïntegreerd in het Belgische nationale Energie- en Klimaatplan (NEKP), dat in november 2023 werd aangemeld bij de Europese Commissie.

De Europese Governance Verordening bepaalt dat lidstaten na een ontwerp geactualiseerd NEKP ook een definitief geactualiseerd NEKP moeten indienen. Het Vlaamse plan maakt onderdeel uit van het NEKP, en moet bijgevolg ook definitief geactualiseerd worden. In februari 2024 heeft de Europese Commissie een aantal aanbevelingen geformuleerd op het ontwerp NEKP met het oog op het definitieve plan.

B. VOORBEREIDING DEFINITIEVE ACTUALISATIE VEKP: INHOUD, PROCES EN TIMING

Noodzakelijke inhoud

De Europese Governance Verordening schetst de noodzakelijke inhoudelijke componenten die de nationale energie- en klimaatplannen van de lidstaten minstens moeten bevatten. Bij de opmaak van het definitief geactualiseerde VEKP 2021-2030 (als deel van het NEKP) moeten enkele elementen die nog ontbraken in de ontwerpversie van het VEKP toegevoegd worden:

- Integratie van **alle besliste en gewijzigde Europese energie- en klimaatregelgeving** in het kader van het “Fit for 55”-pakket. Zo is er in het ontwerp VEKP uit 2023 bijvoorbeeld nog geen rekening gehouden met de **herziene energie-efficiëntierichtlijn (EED)** en de **herziene richtlijn hernieuwbare energie (REDIII)**, aangezien deze op dat moment nog niet definitief afgerond waren.
- Het ontwerp plan bevat op dit moment geen **socio-economische impactanalyse met een overzicht van de investeringsnoden**. De Europese Commissie benadrukt dat dit een cruciale bouwsteen van de nationale energie- en klimaatplannen vormt, ook in haar aanbevelingen over het voorlopige plan benadrukt ze het ontbreken van een overzicht aan private en publieke investeringen. Momenteel loopt er een TSI-opdracht, aangeboden door de Europese Commissie, met de verschillende entiteiten binnen België om socio-economische impact van de renovatiedoelstellingen in te schatten. Deze TSI-opdracht is begin 2024 gestart en de resultaten van deze doorrekening zullen meegenomen worden in het definitieve plan.
- De opmaak van een **Vlaams Sociaal Klimaatplan**: om de negatieve sociale impact van het nieuwe emissiehandelssysteem voor gebouwen en wegtransport op te vangen, werd op Europees niveau een Sociaal Klimaatfonds opgericht. België zal een deel van deze middelen ontvangen. Om de middelen te verkrijgen, moeten de lidstaten tegen uiterlijk juni 2025 een Sociaal Klimaatplan indienen bij de Europese Commissie. Het is echter wenselijk om de opmaak van dit plan waar mogelijk af te stemmen op de opmaak van het Vlaams Energie- en Klimaatplan.
- In het kader van de Europese rapporteringsplichten moeten de lidstaten tweejaarlijks verslag uitbrengen over de **geleidelijke afbouw van energiesubsidies, in het bijzonder deze voor fossiele brandstoffen** (art. 25 (d) van de Governanceverordening 2018/1999 van 11/12/2018). Een beschrijving van de energiesubsidies is ook een verplicht onderdeel van de nationale klimaatplannen. Om invulling te kunnen geven aan de verplichte beschrijving van Vlaamse energiesubsidies en aan de Europese Commissie te kunnen rapporteren over de afbouw van deze subsidies, zal het VEKA in het voorjaar van 2024 de benodigde informatie verzamelen bij de relevante entiteiten. Alle entiteiten binnen de Vlaamse overheid worden geacht deze gegevens tijdig en volledig aan te leveren, zodat het VEKA de Europese rapporteringsrichtlijnen kan naleven.

Verder kunnen bij de definitieve actualisatie van het VEKP ook volgende elementen meegenomen worden:

- De **aanbevelingen van de Europese Commissie op het ontwerp NEKP**.
- Het Vlaams Parlement heeft in maart 2022 de **Commissie Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP)** opgericht. Die commissie buigt zich over de door de Vlaamse Regering goedgekeurde visienota's over het energie- en klimaatbeleid, en over de opvolging van het VEKP. Door middel van hoorzittingen met experts en belanghebbenden wil de commissie zicht krijgen op de uitdagingen in verschillende beleidsdomeinen, en zal het mogelijk aanbevelingen formuleren op het einde van haar werkzaamheden.
- Na publicatie van het ontwerp Vlaams Energie- en Klimaatplan werd er een adviesvraag gesteld aan de **strategische adviesraden en het wetenschappelijk Opvolgpanel VEKP**. De adviezen van de SERV, Mineraad, SALV, MORA, en het Opvolgpanel VEKP zijn intussen opgeleverd. Bij de opmaak van het definitieve VEKP zal er rekening gehouden worden met deze adviezen, bijvoorbeeld bij het beslissen van bijkomende maatregelen of de uitbreiding

van de lijst van **kernindicatoren** ter monitoring van de voortgang van het VEKP uitgebreid (o.a. door 'relatieve' indicatoren te integreren).

- Tussen 15 januari en 30 juni 2024 loopt er een **Vlaamse publieksconsultatie over het ontwerp VEKP**. De consultatie komt voort uit de Europese Governance Verordening dat lidstaten verplicht het brede publiek inspraak te geven in het opstellen van de nationale energie- en klimaatplannen. De Vlaamse consultatie bevat publieksvragen over de sectoren transport, gebouwen, landbouw, industrie, afval en hernieuwbare energie. Er wordt ook een aparte federale bevraging georganiseerd. De resultaten van alle bevragingen – federaal én gewestelijk - moeten mee opgenomen worden in het definitieve NEKP.

Proces en timing definitieve actualisatie VEKP

Gezien de omvangrijke wijzigingen die nog nodig zijn voor het definitieve Vlaamse Energie- en Klimaatplan ten opzichte van het huidige ontwerp, zal het definitieve VEKP pas afgerond en goedgekeurd kunnen worden na de vorming van de volgende Vlaamse Regering.

Hoewel de goedkeuring van het definitieve VEKP pas door de volgende Vlaamse Regering zal gebeuren, geeft de Vlaamse Regering opdracht aan alle relevante entiteiten binnen de Vlaamse overheid om de nodige voorbereidingen te treffen, teneinde zo snel mogelijk na de vorming van een nieuwe Vlaamse Regering het definitieve VEKP goed te keuren.

Deze administratieve voorbereiding wordt gecoördineerd door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA). Hiervoor wordt volgende indicatieve timing gevolgd:

	Wat?	Trekkende entiteit	Betrokken entiteit
<i>april-sept. '24</i>	Interne voorbereiding binnen de Vlaamse administraties	VEKA	EWI, MOW, OVAM, VMM, ALZ, VLAIO, VMM
<i>mei '24 (BBT BU)</i>	Deadline rapportage energiesubsidies en afbouw fossiele energiesubsidies	VEKA	Alle entiteiten

C. AANDUIDING VERANTWOORDELIJKE ENTITEITEN INTEGRATIE NIEUWE EUROPESE REGELGEVENDE DOSSIERS

In de ontwerpversie van het geactualiseerde Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 is er nog geen rekening gehouden met bepaalde recent gewijzigde Europese wetgevingspakketten. Als bijlage gaat een niet-exhaustief overzicht van de elementen die nog moeten worden opgenomen in het definitief geactualiseerd VEKP 2021-2030 als gevolg van het 'Fit for 55'-pakket en gerelateerde Europese wetgevende initiatieven.

Voor elk onderdeel van te implementeren stuk regelgeving wordt een trekkende entiteit, en in voorkomend geval, één of meer ondersteunende entiteiten aangeduid. De lijst bevat volgende informatie:

- Naam van het "Fit for 55"-dossier
- Trekkende entiteit(-en)
- Ondersteunende entiteit(-en)

Trekkende entiteiten hebben de eindverantwoordelijkheid voor het tijdig omzetten, implementeren of uitvoeren van de aan hen toegewezen pakketten. De trekkende entiteit betreft waar nodig de aangeduide ondersteunende entiteit(en) bij deze opdracht.

D. ACTIEPUNTEN

Met deze mededeling worden alle leden van de Vlaamse Regering opgeroepen om de opdracht te geven aan de verschillende administraties binnen de Vlaamse overheid om:

- Zich maximaal voor te bereiden op de definitieve actualisatie van het VEKP, teneinde zo snel mogelijk na de vorming van een nieuwe Vlaamse Regering een definitief VEKP goed te keuren.
- Akte te nemen van de lijst van (nieuwe) Europese wetgevingspakketten uit het “Fit for 55”-programma die nog geïntegreerd moeten worden in het definitieve VEKP, en in het bijzonder die dossiers waarvoor zij als trekker of ondersteunende entiteit zijn aangeduid.
- Een overzicht samen te stellen van alle energiesubsidies binnen hun domein, met specifieke focus op de beschrijving van de afbouw van fossiele energiesubsidies. Voor het verzamelen van deze informatie zullen de entiteiten binnenkort rapportagerichtlijnen ontvangen van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR